

УДК 81'25:81'42:61

**ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ДІЙ ТА СТАНІВ У КРИЗОВІЙ МЕДИЦИНІ:
ДИСКУРСИВНИЙ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ**

Софія Змисла

Олександра Пальчевська, кандидат філологічних наук, доцент кафедри
іноземних мов та перекладознавства

**Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
м. Львів, Україна**

У роботі досліджено особливості вербалізації дій у дискурсі кризової медицини з урахуванням перекладацького аспекту. Обґрунтовано актуальність проблеми адекватного перекладу та адаптації алгоритмів надання допомоги в умовах надзвичайних ситуацій у зв'язку з активним впровадженням міжнародних протоколів тактичної медицини. Проаналізовано основні характеристики мовлення у кризово-медичному дискурсі, зокрема імперативність еліптичні конструкції та стандартизованість, які забезпечують оперативність, однозначність та ефективність професійної комунікації. Окрему увагу приділено ролі перекладу як інструмента формування та уніфікації професійного дискурсу. Окреслено перспективи подальших досліджень, пов'язані з розробленням уніфікованих перекладацьких моделей у сфері кризової медицини.

Ключові слова: кризова медицина, переклад, вербалізація, TCCC, MARCH, імперативні конструкції.

**VERBALIZATION OF ACTIONS AND STATES IN CRISIS MEDICINE:
DISCURSIVE AND TRANSLATIONAL ASPECTS**

Sofia Zmysla

Oleksandra Palchevska, Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor

**Department of Foreign Languages and Translation Studies
Lviv State University of Life Safety, Lviv, Ukraine**

The paper examines the features of action verbalization in the discourse of crisis medicine with a focus on the translation aspect. The relevance of the problem of adequate translation and adaptation of medical care algorithms in emergency conditions is substantiated in view of the active implementation of international tactical medicine protocols. The main characteristics of speech in crisis medical discourse are analyzed, including imperativeness, Elliptical constructions, and standardization, which ensure efficiency, unambiguity, and effectiveness of professional communication. Particular attention is paid to the role of translation as a tool for shaping and unifying professional discourse. Prospects for further research are outlined, particularly in relation to the development of unified translation models in the field of crisis medicine.

Keywords: crisis medicine, translation, verbalization, TCCC, MARCH, imperative constructions.

У сучасних умовах розвитку медичної науки та цифрових технологій особливої актуальності набуває проблема адекватного перекладу та адаптації алгоритмів надання допомоги, придатних для застосування у системі медичного забезпечення поранених в умовах надзвичайних ситуацій. Зростання ролі тактичної медицини та активне впровадження міжнародних протоколів (зокрема TCCC, MARCH) зумовлюють підвищену потребу у якісному перекладі спеціалізованих матеріалів, що забезпечує їх коректну інтерпретацію та ефективне практичне застосування.

Вербалізація дій у кризовій медицині є невід'ємною складовою командної взаємодії, оскільки забезпечує чітке передавання інформації, розподіл ролей і прозорість намірів учасників у високому темпі роботи. Дискурсивні дослідження засвідчують, що цілеспрямовані мовленнєві структури сприяють координації дій і допомагають уникати дублювання або суперечливих інструкцій під час надання допомоги критичним пацієнтам [5]. В умовах обмеженого часу та підвищеного рівня стресу мовлення виступає як інструмент, що безпосередньо відображає алгоритм дій. Мовні одиниці цього дискурсу вирізняються імперативністю, стислістю, стандартизованістю та високою термінологічною точністю.

Однією з ключових характеристик мовлення у дискурсі кризової медицини є імперативність. Імперативність реалізується через використання наказових конструкцій, які мають директивний характер і спрямовані на негайне виконання дії [3]. До типових прикладів належать: *Apply tourniquet – Накласти турнікет, Stop the bleeding – Зупинити кровотечу, Check airway – Перевірити прохідність дихальних шляхів, Start CPR – Розпочати серцево-легеневу реанімацію, Seal the wound – Герметизувати рану, Administer oxygen – Подати кисень* [1]. Такі конструкції забезпечують однозначність інтерпретації та не допускають варіативності.

Наступною важливою характеристикою мовлення у кризовій медицині є еліптичні конструкції. Ці конструкції дозволяють передати інформацію максимально чітко та стисло [2]: *No breathing – Дихання відсутнє, Pulse absent – Пульс відсутній* [1]. Вони виконують функцію швидкої фіксації стану пацієнта та мінімізують мовні витрати.

Ще однією характерною рисою мовлення у кризовій медицині є стандартизованість, яка передбачає використання уніфікованих мовних моделей і забезпечує узгодженість комунікації між учасниками. Зокрема, конструкції *Airway clear – Дихальні шляхи прохідні, Bleeding controlled – Кровотечу зупинено, Patient stable – Стан пацієнта стабільний, Evacuation required – Потрібна евакуація* [1] є типовими прикладами стандартизованих повідомлень, які не потребують додаткового тлумачення. Таким чином,

вербалізація дій формує специфічний тип професійного дискурсу, у якому домінує прагматична функція мови, а мовні одиниці виступають інструментом організації та регуляції діяльності.

Переклад у кризовій медицині виконує не лише мовну, а й дискурсивну функцію, оскільки він безпосередньо впливає на формування професійного мислення та організацію діяльності. Через переклад відбувається засвоєння алгоритмів дій, що реалізуються у стандартизованих мовних конструкціях [6]. Вибір перекладацьких стратегій визначає швидкість і точність сприйняття інформації. Імперативні конструкції, зокрема *Stop the bleed – Зупинити кровотечу, Seal the wound – Герметизувати рану* [1], забезпечують чіткість інструкцій, тоді як надмірно розгорнуті формулювання можуть ускладнювати прийняття рішень. У міжнародному середовищі переклад також забезпечує уніфікацію професійного дискурсу та мінімізує ризик комунікативних помилок. У цьому контексті перекладач виступає не лише посередником, а активним учасником формування дискурсу, який впливає на стандартизацію термінології та ефективність професійної взаємодії.

Вербалізація дій та станів у кризовій медицині є важливим компонентом спеціалізованого професійного дискурсу, що забезпечує організацію, координацію та ефективність дій у критичних умовах. Її основними характеристиками є імперативність та стандартизованість, які сприяють швидкому та однозначному сприйняттю інформації. Переклад відіграє ключову роль у збереженні прагматичного потенціалу таких мовних одиниць і безпосередньо впливає на ефективність професійної діяльності. Адекватне відтворення конструкцій дій та стану забезпечує узгодженість комунікації та зменшує ризик помилок. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням уніфікованих перекладацьких моделей кризової медицини та їх інтеграцією у систему професійної підготовки фахівців.

Список літератури

1. Американський курс тактичної медицини ТССС для військових. *Американський курс тактичної медицини ТССС для військових*. URL: <https://tccc.org.ua/> (дата звернення: 11.02.2026).
2. Коломийцева, В. *Найменування еліптичних конструкцій в системі лінгвістичної термінології*, 2008, 258–263 с.
3. Маланюк М., Змисла С. *Особливості вербалізації концепту danger у медіапросторі (перекладацький аспект)*. Львівський філологічний часопис №16, 2024, 111-116 с.
4. Шкурко О.В. *Види лінгвістичного аналізу тексту: навчальний посібник*. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018, 120 с.

5. Gundrosen S., Thomassen G., Wisborg T., Aadahl P. *Team talk and team decision processes: a qualitative discourse analytical approach to 10 real-life medical emergency team encounters.*, BMJ Open, vol. 8, no. 11, Nov. 2018.

6. Palchevska, O., Kucherenko, M. *Strategies and techniques used to adapt Ukrainian news texts into English.* Modern Philology, 4, 2025 pp. 143–147.

References

1. American Course in Tactical Combat Casualty Care (TCCC) for Military Personnel. URL: <https://tccc.org.ua/> (accessed: 11.02.2026).

2. Gundrosen, S., Thomassen, G., Wisborg, T., Aadahl, P. *Team talk and team decision processes: a qualitative discourse analytical approach to 10 real-life medical emergency team encounters.* BMJ Open, vol. 8, no. 11, Nov. 2018.

3. Kolomyitseva, V. *The naming of elliptical constructions in the system of linguistic terminology.* 2008, pp. 258–263.

4. Malaniuk, M. S., Zmysla, S. V. *Features of verbalization of the concept “danger” in media discourse (translation aspect).* Lviv Philological Journal, No. 16, 2024, pp. 111–116.

5. Palchevska, O., Kucherenko, M. *Strategies and techniques used to adapt Ukrainian news texts into English.* Modern Philology, 4, 2025 pp. 143–147.

6. Shkurko, O. V. *Types of linguistic text analysis: a textbook.* Dnipro: Alfred Nobel University, 2018, 120 p.